

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maanmittausmaksusta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maanmittausmaksusta annettua lakia siten, että maanmittausmaksujen määräytymisperusteena olisivat kaikki valtiolle maanmittaustoimitusten tai -tehtävien suorittamisesta aiheutuneet kustannukset toimitusmatkakustannukset mukaan lukien. Lähtökohtana on, että toimitusten ja tehtävien kustannukset perittäisiin valtiolle takaisin täysimääräisesti.

Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi sään-

nökset siitä, että asetuksella säädettävissä tapauksissa maanmittausmaksun saamisen turvaamiseksi voitaisiin periä maanmittausmaksun ennakkoa tai vaatia vakuus. Asetuksella voitaisiin säätää myös maksun laiminlyönnin vuoksi perittävistä perimiskustannuksista ja viivästysmaksusta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan hetken tultua hyväksytyksi ja vahvistetuksi.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Maanmittausmaksu on maanmittaustoimitusten ja -tehtävien suorittamisesta valtiolle perittävä maksu. Jos maanmittaustoimituksen tekee kunnan kiinteistöinsinööri, maanmittausmaksu suoritetaan kuitenkin kunnalle. Maksulla katetaan osittain toimitusten suorittamisesta valtiolle tai kunnalle aiheutuneet kustannukset. Maanmittausmaksusta annetun lain (320/72) lähtökohtana on, että maanmittaustoimituksista maanmittaustoimistoille aiheutuneista kustannuksista toimitusmatkakustannukset ja noin kolmannes muista kustannuksista jää valtion maksettavaksi ja muilta osin kustannuksista vastaavat toimitusten asianosaiset. Toimitusmatkakustannukset koostuvat matkaan käytystä työajasta aiheutuneista palkkauskustannuksista ja matkakustannusten korvauksista.

Uusjakojen ja eräiden muiden yleistä etua palvelevien maanmittaustoimitusten osalta on eri laeissa erikseen säädetty, että niistä aiheu-

tuvat toimituskustannukset joko osaksi tai kokonaan suoritetaan valtion varoista.

Maanmittausmaksun määräämisperusteena on työaikakorvaus ja yleiskustannuskorvaus. Työaikakorvauksen määräämisen lähtökohtana on omakustannusarvo siten, että sen perusteena käytetään toimituksen tai tehtävän suorittamiseen osallistuneiden eri henkilökuntaryhmien keskimääräisestä palkkauksesta aiheutuneita kustannuksia toimituksen tai tehtävän suorittamiseen käytetyn työajan mukaan laskettuna. Yleiskustannuskorvauksella puolestaan katetaan osittain toimituksesta valtiolle aiheutuneita muita kuin palkkauskustannuksia. Yleiskustannuskorvauksen suuruus määräytyy asetuksella säädettävän prosentin mukaan laskettavana osuutena työaikakorvauksesta.

Niiden maanmittaustoimitusten ja -tehtävien osalta, joita ei ole erikseen säädetty suoritettavaksi valtion varoilla, olivat vuonna 1992 maanmittaustoimistoille toimitusten tekemisestä aiheutuneet kustannukset 180 miljoonaa

markkaa ja toimitusmatkoista aiheutuneet kustannukset 16 miljoonaa markkaa. Lisäksi maanmittaustoimistoille aiheutui uusjaoista ja muista osittain tai kokonaan valtion varoin tehtäväksi säädettyjen toimitusten suorittamisesta yhteensä 26 miljoonan markan kustannukset matkakustannukset mukaan lukien.

Maanmittaustoimituksiin ja -tehtäviin liittyvistä kehittämis- ja johtotehtävistä aiheutui maanmittaushallitukselle sanottuna vuonna yhteensä 21 miljoonan markan kustannukset. Näistä kustannuksista 16 miljoonaa markkaa aiheutui tavanomaisista maanmittaustoimituksista ja 5 miljoonaa markkaa osittain tai kokonaan valtion varoin tehtäväksi säädettyistä toimituksista.

Vuonna 1992 maanmittausmaksuista saadut tulot olivat tavanomaisista toimituksista 146,5 miljoonaa markkaa. Lisäksi uusjakotoimituksista perittiin maanmittausmaksuina 3,5 miljoonaa markkaa. Siten muiden kuin valtion varoilla tehtäväksi säädettyjen toimitusten osalta kyseisenä vuonna maanmittausmaksuista saadut tulot kattoivat 81 prosenttia maanmittaustoimistojen maanmittausmaksusta annetun lain mukaisista kokonaiskustannuksista ja 75 prosenttia kaikista sanotuista toimituksista maanmittaustoimistoille aiheutuneista kustannuksista. Koko maanmittauslaitokselle kyseisistä toimituksista aiheutuneista kokonaiskustannuksista perityt maanmittausmaksut kattoivat 69 prosenttia.

Vuoden 1992 tulokertymään vaikuttivat 1 päivänä syyskuuta 1991 voimaan tullut noin 11 prosentin korotus maanmittausmaksuihin sekä maksujen perinnän nopeutuminen.

Vuoden 1993 ja sen jälkeisten vuosien tuloihin vaikuttaa 1 päivänä helmikuuta 1993 voimaan tullut maanmittausmaksusta annetun lain muutos, joka mahdollistaa keskeneräisistä toimituksista vuosittain tehtyjä töitä ja niistä aiheutuneita kustannuksia vastaavan osamaksun perimisen. Lisäksi 1 päivänä kesäkuuta 1993 voimaan tulleella maanmittausmaksusta annetun asetuksen (398/72) muutoksella korotettiin yleiskustannusprosentti 40:stä 70:ään. Tämän johdosta nousivat työaikaperusteiset maanmittausmaksut noin 21 prosenttia. Samasta ajankohdasta lukien korotettiin lohkomisten pinta-alakorvauksia keskimäärin 23 prosenttia ja halkomisten pinta-alakorvauksia keskimäärin 31 prosenttia.

Valtioneuvoston 14 päivänä lokakuuta 1992 tekemä periaatepäätös edellyttää, että maan-

mittaushallinnon toimintaa rationalisoidaan ja maksupolitiikkaa tehostetaan siten, että säästövaikutukset ovat vuonna 1993 20 miljoonaa markkaa, vuonna 1994 50 miljoonaa markkaa ja vuonna 1995 100 miljoonaa markkaa.

Toimitustyön tuottavuutta on viime vuosina parannettu valtionhallinnolle asetettua tuottavuustavoitetta huomattavasti enemmän, vuonna 1991 lähes 10 prosenttia ja vuonna 1992 lähes 6 prosenttia. Seuraavien vuosien toiminta- ja taloussuunnitelmat on laadittu siten, että tuottavuus nousee edelleen vähintään 2,5 prosenttia vuosittain ja toimitusten kustannukset alenevat vastaavasti. Tästä huolimatta maanmittauslaitos ei pysty toteuttamaan edellä mainitun valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisia säästövaikutuksia valtiontalouteen, vaan tavoitteen toteuttamiseksi tarvitaan myös maanmittausmaksujen korottamista omakustannusarvoa vastaavaksi.

Jotta kaikki maanmittauslaitokselle maanmittaustoimitusten ja -tehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset toimitusmatkoista johtuvat kustannukset mukaan lukien tulisivat katetuiksi maanmittausmaksuilla, tulisi yleiskustannuskorvauksen määräytymisperustetta muuttaa siten, että laissa tarkoitettuihin muihin kustannuksiin luetaan mukaan toimitusmatkakustannukset sekä keskushallinnolle aiheutuneet kustannukset ja että asetuksella säädettävä yleiskustannusprosentti määrätään siten, että sen perusteella määräytyvät yleiskustannuskorvaukset kattavat keskimäärin kaikki muut toimituksista ja tehtävistä maanmittauslaitokselle aiheutuvat kustannukset kuin palkkauskustannukset.

Toimitusten rekisteröimisestä aiheutuvat tehtävät eivät kuulu maanmittausmaksusta annetun lain mukaisiin tehtäviin, joten rekisteröimisestä johtuvat kustannukset jäävät myös jatkossa yhteiskunnan kustannettavaksi.

Nykyään ennen lopullisen maanmittausmaksun perimistä voidaan keskeneräisestä toimituksesta perä vuosittain tehtyjä töitä ja niistä aiheutuneita kustannuksia vastaava maanmittausmaksun osamaksu. Osamaksun perimisellä voidaan paitsi aikaistaa valtion saatavan perimistä myös osaltaan varmistaa maanmittausmaksun saaminen maksuvelvolliselta. Lyhytkestoisista toimituksista, jollaisia lohkomiset valtaosaltaan ovat, ei kuitenkaan tule osamaksun periminen kysymykseen. Maksun saamisen varmistamiseksi lakiin sisältyvät myös säännökset siitä, että tila, jonka osalta maanmit-

tausmaksu on määrätty suoritettavaksi, on panttina maanmittausmaksusta ja sille lasketavasta korosta ja että henkilökohtaisesti maanmittausmaksusta vastaa se, joka omistaa panttina olevan tilan.

Käytäntö on kuitenkin osoittanut, etteivät edellä mainitut maanmittausmaksun perimistä turvaavat säännökset varmistaa maksun saamista maksuvelvollisilta eivätkä aina myöskään panttina olevasta tilasta. Nykyään joudutaan vuosittain poistamaan noin 0,1 miljoonan markan saatavat velallisten pysyvän maksukyvyttömyyden vuoksi. Määrä on ollut viime vuosina kasvava. Maanmittausmaksu on jäänyt saamatta muun muassa sellaisissa tapauksissa, joissa kiinteistökauppaa harjoittanut yhtiö on mennyt konkurssiin toimituksen suorittamisen jälkeen ennen maanmittausmaksun perimistä.

Tappioiden välttämiseksi lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset siitä, että maanmittausmaksun saamisen turvaamiseksi asianosaisilta voitaisiin asetuksella säädettävissä tapauksissa periä maanmittausmaksun ennakkoa tai vaatia vakuus maksun suorittamisen vakuudeksi. Tarkoituksena on, että ennakkomaksun perimistä tai vakuuden vaatimista käytettäisiin vain sellaisissa poikkeustapauksissa, joissa on perusteltua syytä epäillä toimituksen hakijan tai muun maksuvelvollisen asianosaisen maksukykyä ja joissa valtion intressi maksun suuruuden vuoksi on merkittävä.

Voimassa olevien säännösten mukaan, jollei maanmittausmaksua suoriteta määräaikana, erääntyneelle määrälle peritään viivästyskorkoa 16 prosenttia vuodessa. Korkokustannuksen lisäksi maksun viivästyminen aiheutuu myös perimiskustannuksia, milloin maksun ja viivästyskoron saamiseksi joudutaan ryhtymään perimistoimenpiteisiin. Perimistoimenpiteistä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi ehdotetaan lakiin lisättäväksi säännös siitä, että asetuksella voidaan säätää perittäväksi perimis-

kustannuksia. Kun usein yksittäisen viivästyskoron määrä on melko vähäinen ja tavallisissa tapauksissa perimistoimenpiteistä aiheutuva kustannus on pienekkö ja jokseenkin samansuuruinen eri tapauksissa, ehdotetaan lisäksi säädettäväksi, että viivästyskoron ja perimiskustannuksien sijasta voitaisiin periä kiinteä viivästysmaksu. Viivästysmaksusta säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole organisatorisia tai henkilöstövaikutuksia.

Maanmittausmaksun määräämisperusteiden muuttaminen esityksen mukaisesti lisäisi maanmittauslaitoksen maanmittausmaksutuloloja vuosittain keskimäärin noin 35 miljoonaa markkaa. Lisäksi ennakkomaksun perimisen ja vakuuden vaatimisen arvioidaan vähentävän saamatta jäävien maanmittausmaksujen määrää vuosittain noin 0,2 miljoonaa markkaa. Perimiskustannuksien perimisen ja viivästysmaksun käyttöönotto lisäisi maanmittauslaitoksen tuloja arviolta 0,1 miljoonaa markkaa. Muutosten yhteisvaikutuksena olisi, että kaikki maanmittaustoimituksista ja -tehtävistä aiheutuvat kustannukset tulisivat katetuiksi perittävillä maanmittausmaksuilla niiden toimitusten ja tehtävien osalta, joita ei erikseen säädetä tai määrätä suoritettavaksi valtion varoilla.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maanmittaushallituksessa. Se on käsitelty maanmittauslaitoksen johtokunnassa, joka on sen osaltaan hyväksynyt. Esityksen jatkovalmistelu on suoritettu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

2 §. Pykälän 1 momentissa ovat säännökset siitä, että maanmittausmaksun määräämisen perusteena käytetään työaikakorvausta ja yleis-

kustannuskorvausta. Momentin 3 kohdassa ovat tarkemmat säännökset yleiskustannuskorvauksen määräytymisestä.

Yleisperusteluissa esitetyn mukaisesti ehdotetaan tarkistettavaksi mainittua 3 kohdan sään-

nöstä siten, että siinä tarkoitettuihin muihin kustannuksiin luettaisiin kuuluvaksi myös toimitusmatkakustannukset ja että asetuksella säädettävä yleiskustannusprosentti määrittäisiin siten, että sen perusteella määräytyvä yleiskustannuskorvaus kattaisi keskimäärin kaikki ne muut maanmittaustoimitusten ja -tehtävien suorittamisesta valtiolle aiheutuneet kustannukset, jotka eivät sisälly työaikakorvaukseen.

9 §. Pykälään ehdotetaan yleisperusteluissa esitetyn mukaisesti lisättäväksi uusi 3 momentti, johon sisältyisivät maanmittausmaksun ennakkoa ja vakuutta koskevat säännökset.

Ennakon periminen ja vakuuden vaatiminen olisivat maanmittausmaksun saamisen turvaamistoimenpiteitä sellaisissa tapauksissa, joissa on perusteltua syytä epäillä maksuvelvollisen maksukykyä suorittaa lopullinen maanmittausmaksu. Kun mainitut toimenpiteet olisivat poikkeuksellisia, ehdotetaan, että näistä säädettäisiin yksityiskohtaisemmin asetuksella. Asetuksella säädettäisiin esimerkiksi siitä, milloin ennakkoa perittäisiin tai vakuus vaadittaisiin, sekä perittävän ennakon määrästä ja hyväksyttävän vakuuden laadusta.

11 §. Pykälän 2 momenttiin sisältyvät säännökset maanmittausmaksulle suoritettavasta viivästyskorosta.

Jos maanmittausmaksun tai sille suoritetta-

van viivästyskoron laiminlyömisestä joudutaan ryhtymään perimistoimenpiteisiin, aiheutuu näistä toimenpiteistä kustannuksia muun muassa toimenpiteeseen käytetystä työajasta. Näiden kustannusten kattamiseksi ehdotetaan, että asetuksella voidaan säätää perittäväksi perimiskustannuksia. Kuten yleisperusteluissa todettiin, laiminlyödyn viivästyskoron määrä on monesti melko vähäinen ja perimistoimenpiteestä aiheutuva kustannus on pienehkö ja määrältään melko vakio. Näissä tapauksissa on tarkoituksenmukaista, että viivästyskoron ja perimiskustannuksien sijasta peritään kiinteä viivästysmaksu, joka keskimäärin kattaa viivästyskoron ja perimiskulut.

Edellä sanotun perusteella ehdotetaan 2 momenttiin lisättäväksi säännökset siitä, että asetuksella voidaan säätää perimiskustannuksien perimisestä ja viivästysmaksusta.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan päivänä
kuuta 199 .

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maanmittausmaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maanmittausmaksusta 2 päivänä toukokuuta 1972 annetun lain (320/72) 2 §:n 1 momentin 3 kohta ja 11 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentin 3 kohta 23 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1161/88) ja 11 §:n 2 momentti 22 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1265/89), sekä *lisätään* 9 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 3 päivänä huhtikuuta 1992 ja 11 päivänä joulukuuta 1992 annetuilla laeilla (305 ja 1277/92), uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Maanmittausmaksun määräämisen perusteenä käytetään:

3) valtiolle aiheutuneiden muiden kustannusten korvaamiseksi asetuksella säädettävän prosentin mukaan laskettavaa osuutta työaikakorvauksesta (*yleiskustannuskorvaus*).

9 §

Toimituksen hakijalta ja muilta asianosaisilta voidaan periä maanmittausmaksun ennakkoa ja vaatia vakuus maanmittausmaksun suorittamisen vakuudeksi sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

11 §

Jos maanmittausmaksua ei suoriteta määräämisaikana, erääntyneelle määrälle on suoritettava viivästyskorkoa 16 prosenttia vuodessa. Maksun suorittamisen laiminlyömisestä voidaan asetuksella säätää perittäväksi perimiskustannuksia. Asetuksella voidaan säätää myös viivästyskoron ja perimiskustannuksien sijasta perittäväksi kiinteä viivästysmaksu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Tätä lakia sovelletaan myös lain voimaantullessa keskeneräisinä oleviin toimituksiin.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Martti Pura*

Laki

maanmittausmaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maanmittausmaksusta 2 päivänä toukokuuta 1972 annetun lain (320/72) 2 §:n 1 momentin 3 kohta ja 11 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentin 3 kohta 23 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1161/88) ja 11 §:n 2 momentti 22 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1265/89), sekä

lisätään 9 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 3 päivänä huhtikuuta 1992 ja 11 päivänä joulukuuta 1992 annetuilla laeilla (305 ja 1277/92), uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Maanmittausmaksun määrittämisen perusteenä käytetään:

3) valtiolle aiheutuneiden muiden kustannusten, *lukuunottamatta toimitusmatkakustannuksia, osittaiseksi* korvaamiseksi asetuksella säädettävän prosentin mukaan laskettavaa osuutta työaikakorvauksesta (*yleiskustannuskorvaus*).

3) valtiolle aiheutuneiden muiden kustannusten korvaamiseksi asetuksella säädettävän prosentin mukaan laskettavaa osuutta työaikakorvauksesta (*yleiskustannuskorvaus*).

9 §

Toimituksen hakijalta ja muilta asianosaisilta voidaan periä maanmittausmaksun ennakkoa ja vaatia vakuus maanmittausmaksun suorittamisen vakuudeksi sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

11 §

Jos maanmittausmaksua ei suoriteta määräaikana, erääntyneelle määrälle on suoritettava viivästyskorkoa 16 prosenttia vuodessa.

Jos maanmittausmaksua ei suoriteta määräaikana, erääntyneelle määrälle on suoritettava viivästyskorkoa 16 prosenttia vuodessa. *Maksun suorittamisen laiminlyömisestä voidaan asetuksella säätää perittäväksi perimiskustannuksia. Asetuksella voidaan säätää myös viivästyskoron ja perimiskustannuksien sijasta perittäväksi kiinteä viivästysmaksu.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tätä lakia sovelletaan myös lain voimaantullessa keskeneräisinä oleviin toimituksiin.